

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Sacramentis. In qua Tractatibus decem de Sacramentis in genere, tum
speciatim, videlicet de Baptismo, Confirmatione, Eucharistia spectata vt
Sacramento, & vt sacrificio: de Pœnitentia, de Suffragiis, Indulgentiis, &
Iubilo, de Bulla Cruciat, de Extrema-vnctione, & demum de Ordinis
Sacramento ...

**Castro Palao, Fernando de
Lugduni, 1669**

De ministro Baptismi. 9

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76649](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76649)

num ante suam mortem dixit Ioan. 3. *Nisi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu sancto non potest introire in regnum Dei*; ut inde inferas ante eius mortem homines ad baptismum suscipiendum astringi. Nā etiam dixit *nisi manducaueritis carnem Filij hominis, & biberitis eius sanguinem, non habebitis vitam in vobis*; & tamen sacramentum Eucharistiae eo tempore suscipi non poterat, cum non esset à Christo institutum. Sed illis verbis significauit Christus necessitatem baptismi, & Eucharistiae suscipiendae, cum illorum sacramentorum publicatio facta fuerit, idēque dixit Concil. Trident. *sess. 6. cap. 4.* Translationem ab statu peccati ad statum gratiae post Euangelium promulgatum fieri non posse sine lauacro regenerationis, aut eius voto, tacite indicans ante Euangelij promulgationem quae die Pentecostes facta fuit posse homines, ab statu peccati ad statum gratiae sine lauacro regenerationis, vel eius voto transferri. Neque item obstat post illam solemnem Euangelij publicationem plures ignorantia inuincibili laborare huius salutiferi remedij, quominus ab eo puncto omnes eo praecepto suscipiendi baptismum teneantur, teneantur namque eo praecepto quantum est ex se, tamen si ob ignorantiam ab eius transgressione culpabilis excusentur.

4. Difficultas ergo est quo tempore dictum praeceptum obliget ministrari paruulis baptismum, & adulti teneantur illum suscipere? Et quidem in periculo mortis manifesta est obligatio, ne carens baptismo in perpetuum condemnatur, & à regno caelesti excludatur. Extra periculum mortis obligantur parentes, seu tutores sub graui culpa praecepto Ecclesiae non scripto, sed consuetudine introducto, ne diu differant filij paruulis baptismum, quia alienum est à parentum pietate, & charitate diu conseruare filios mancipia diaboli, cum facile possint membra Christi, & Ecclesiae efficeret, & regni caelestis heredes constituere. Quod si ipsi patentes, vel tutores negligentes extiterint, pastores Ecclesiae ratione officij obligantur illorum negligentiam emendare. Sicuti bene notauit Suar. *disp. 31. sect. 1. circa finem.* Quae autem sit diurna dilatio iusticiens a peccato mortale, arbitrio prudentis iudicanda est, ut dicit Suar. *disp. 25. sect. 2. §. sed quare.* Henrici. *lib. 2. cap. 4. num. 7.* Crederem autem seclusa graui causa vitra mensuram à natiuitate diurnam esse dilationem, quia est dilatio contra communem praxim & periculo scandali satis exposita. Staate vero causa graui, qualis forte est, ut baptismus maiori cum solemnitate fiat, permitti potest dilatio vitra mensuram unum, sed non duos, adhibita tamen speciali diligentia, nec paruulo periculum contingat de eedē sine baptismo. Sic Suar. & Henrici. locis allegat. Aegid. de Coninch. *q. 68. art. 3.* Paul. Laymann. *lib. 5. sum. tract. 2. c. 6. q. 4. conc. 2.* Nunquam tamen licitum est extra periculum mortis baptismum absque solemnitate ministrare, eaque de causa grauius peccant parentes, seu tutores, qui filios domi baptizant extra casum vrgentis necessitatis credentes Ecclesiae satisfacere, si postmodum filios ad Ecclesiam deserant pro caeremoniis baptismi suscipiendis. Est enim abusus hic omnino exterminandus, utpote aduersus Ecclesiae praecipis, ut satis colligitur ex Clement. *vn. de baptismo.* & tradit Laym. Saā verbo *baptismus n. 3.* A milla *n. 45.* Bonac. *disp. 2. q. 2. pun. 7. n. 19.* Paul. Laym. *lib. 5. sum. tract. 2. c. 6. q. 4. in fine.*

5. Adulti si in fide perfectē instructi sine obligantur baptismum suscipere, cum primum commode possunt, ut ex Clement. Romano, Basilio, Nazianz. Chryllof. Nizeta, & alijs firmat Valq. *disp. 149. cap. 4.* Aegid. de Coninch. *q. 68. art. 3. dub. vn. concl. 1. n. 37.* Suar. *disp. 31. sect. 2. Paul. Laymann. lib. 5. sum. tract. 2. c. 6. q. 4. in princ.* Henrici. *lib. 2. cap. 4. Bonac. disp. 2. de baptismo. q. 2. pun. 2. num. 4.* Ratio à priori sumitur ex fine ad quem baptismus fuit à Christo Domino institutus. Etenim institutus est non solum in peccati originalis remissionem, sed in signum, quo fideles congregentur in vnum, vnamque Ecclesiam visibilem constituentem participesque fiant reliquorum sacramentorum, & sacrificij fructus. Sed huic fini grauius obstat qui baptismum longo vitae tempore absque sufficiente causa suscipere recusat. Ergo grauius peccat utpote qui viā salutis negligit, se à Christo, & eius Ecclesia, in qua est vera salus, separando. Deinde baptismus institutus est ad fidem solemnitè profertendam, eaque de causa sub explicita Trinitatis inuocatione ministratur, & fidei sacramentum vicitur. At renuens credere fidei sufficienter propositae iniurius illi est, indicat enim non esse dignam creditur. Ergo renuens suscipere baptismum sibi sufficienter propositum professioni fidei iniurius erit. Atqui omnes teneantur non solum interius credere, sed fidem exterius profiteri ritu aliquo publico, & solemni, quo veritas fidei, & Ecclesiae demonstretur. Ergo tenentur baptismum suscipere, quo indicetur haec fidei, & Ecclesiae veritas. Denique ab inconuenienti probati potest conclusio. Si enim adulti sufficienter in fide instructi non obligantur statim nacta occasione diuino precepto baptismum suscipere, nullum tempus extra mortis periculum signari poterit, quo obligentur, quia nulla est maior ratio de vno, quam de alio, atque adeo, poterit quis absque peccato separatus à Christo, & eius Ecclesia, & sacramentorum vtu vique ad finem vitae

perseuerare, quod est absurdum. Quod si obiciat antiquum vsum, quo plures vique ad maturiorem aetatem, vel extremam vitae baptismum differunt? Respondeo vel ex rationabili causa factum esse, vel ex ignorantia excusari, idēque eos imitari non debes, ut bene probat Nazianz. *orat. 40. in sanctum baptismum.* & Basil. *hom. exhortat. ad baptismum.* At si iterum obiciat textum in *c. duo tempora*, & sequentib. de consecrat. *dist. 4.* quo ministris Ecclesiae praecipiebatur solum vigilia Resurrectionis, & Pentecostes baptismum ministrari extra casum necessitatis? Respondeo crescentē populo, & occasione ministrandi baptismum, consuetudine supradictum decretum abolitum esse, & quouis tempore baptismum ministrari posse, ut latē expendit Valq. *disp. 150. cap. 3. per 101.*

6. Notanter dixi te in fide sufficienter instructum obligatum esse suscipere baptismum statim, si commode potes, ut indicarem ob grauem aliquam causam differri posse. Quae autem haec sit arbitrio prudentis relinquatur. Crederem autem ex parte baptizati sufficientem esse ob periculum graue rum honoris, tum vitae, tum fortunae ei imminens ex baptismo eo tempore suscipere. Item abundantiorē fructum, qui dilato baptismo creditur percipiendus. Ex parte vero aliorum fidelium est sufficiens causa, si in eorum utilitatem cedat, sicuti cessit dilatio baptismi S. Sebastiani. Sic Valq. *disp. 149. c. 4. n. 40.* Aegid. de Coninch. *q. 68. art. 3. dub. vn. n. 40.* Illud est certum quo maior fuerit dilatio grauiorem causam ad sui honestatem exposulare, ut docent praecitati doctores.

7. Sed inquires, an Ecclesia potuerit determinate tempus, in quo baptismus ex obligatione suscipiendus sit? Respondeo nullatenus posse imponendo obligationem, quam alias baptizandi non habent, bene tamen posse declarare obligationem iure diuino illi impositam. Sic Aegid. de Coninch. *dicta q. 68. art. 3. dub. vnico. à n. 41.* Valq. *disp. 150. cap. 2. §. 3.* Suar. *disp. 31. sect. 2. Paul. Laymann. lib. 5. sum. tract. 2. c. 6. q. 4. vers. dubitanti.* Ratio prioris partis est, quia Ecclesia iurisdictionem non habet in non baptizatos, sicuti definit Trident. *sess. 14. cap. 4. dicens.* Ecclesia in neminem iudicium exercet, qui non prius in ipsam per baptismi ianua fuerit ingressus, quae definitio sumitur ex Paulo. *1. ad Corinth. 5.* De his, inquit, quibus foris sumus, (id est extra Ecclesiam) nihil ad nos. Si autem Ecclesia possit non baptizatos obligare ad baptismum suscipiendum eo tempore, quo alias est diuino praecepto non tenebantur, iurisdictionem, & iudicium in non baptizatos exerceret contra D. Paulum, & Trident. definitionem. Quod vero possit Ecclesia declarare quibus circumstantiis, & occasionebus praeceptum diuinum de suscipiendo baptismo obliget, inde probatur, quia per hanc declarationem nullam in non baptizatos iurisdictionem exercet, sed solum exercet clauem scientiae à Christo Domino concessam pro rebus dubiis dissoluendis, & difficultibus declarandis.

PUNCTVM IX.

De ministro Baptismi.

1. Quilibet rationis compos est validus minister baptismi.
2. Absque iurisdictione nequit licite ministrari, tamen si Sacerdos sit.
3. Qualiter religiosi Societatis concessa sit facultas baptismum ministrandi.
4. Inferiores clerici, & diaconi non sunt ex officio ad hoc ministerium deputati.
5. Ad concedendam diacono facultatem hoc sacramentum ministrandi non requiritur extrema necessitas.
6. Extra periculum mortis nequit sacerdos, & à fortiori alij clerici ministrare baptismum absque solemnitate.
7. Nequit domi baptismus seclusa necessitate ministrari.
8. Nullus alius à Sacerdote, vel diacono ex commissione Sacerdotis ministrare baptismum solemniter potest.
9. In extrema necessitate digniori cedit minus dignus.
10. Est peccatum mortale inuerso huius ordinis, semetipsum contrarium sentias Sotus.
11. Quid si praesente clerico non Sacerdote laicus ministrat? Affirmant plures esse culpam venialem. Probabilius est vel nullam esse, vel esse mortalem.
12. Excipiuntur pagani, vel haeretici administratio praesente fidei Catholico.
13. Secundo excipitur, si praesente diacono, laicus, vel inferior clericus ministrat.
14. Qualiter vnus baptismi plures ministri esse possint.
15. Qualiter plures simul baptizare possent.
16. Qualiter ablutio prolationis forma sit coniungenda.

1. **D**upliciter sumi potest baptismi minister, primo quoad valorem sacramenti, secundo quoad iurisdictionem illius vsum. Si de valore Sacramenti loquamur quilibet siue Sacerdos, siue laicus, siue vir, siue foemina, siue baptizatus, siue non baptizatus Sacramentum ministrare potest, ut firmum, & ratum existat. Conclusio est egra de fide definita ab

ab Eugen. 4. in Concil. Florent. post. ult. sessionem. §. primum. ibi in causa necessitatis non solum Sacerdos, vel Diaconus, sed etiam laicus, vel mulier, imo etiam paganus, & haereticus baptizare potest, dummodo formam seruet Ecclesiae, & facere intendat id quod facit Ecclesia. Idem sumitur ex *cap. firmiter de summa Trinitate, cap. in necessitate, cap. Romanus de consecrat. dist. 4. cap. ad limina. 30. quest. 1. & aliis traditque D. Tho. ab omnibus receptus q. 67. art. 3. Ratio a priori est institutio Christi vsu, & consuetudine Ecclesiae declarata, congruentia, necessitas huius sacramenti, ob quam congruum erat sub materia communi & omnibus obuia, & sub forma facile perceptibili esse institutum, concedere potestatem cuilibet ratione venient illud administrandi. Neque his obstat textus in *cap. quos a paganis de consecrat. dist. 4. vbi Gregor. secundus* decidit baptizatos a paganis rebaptizandos esse; quia hi baptizati erant ritu pagano, & non Ecclesiastico, vt satis colligitur ex eo quod subiunxit rebaptizandos esse in nomine Trinitatis, indicans sub hoc nomine antea baptizatos non esse. Vide *Valq. disp. 147. cap. 1. & 2.**

2. Si vero de licita baptismi administratione loquamur, certum est baptismum licite administrari non posse, nisi minister jurisdictionem, & potestatem habeat illum administrandi vel immediate a Christo Domino, vel mediis Ecclesiae pastoribus. Nam cum baptizatus medio baptismum in congregatione Ecclesiae adserbarur, & fiat Christi membrum, particepsque omnium sacramentorum, nullus nisi potestatem a Christo accepta hanc alicui communicare poterit. Hinc fit summum Pontificem hanc a Christo plenam habere potestatem. Cum enim penes ipsum sit potestas visibilis Ecclesiam gubernandi, penes ipsum est potestas in Ecclesiam admittendi quos iudicauerit expedire. Praeterea vero inferiores, quales sunt Episcopi, alique Abbates jurisdictionem quasi Episcopalem habentes hac potestate gaudent a Pontifice derivata comparatione eorum, qui in sua dioecesi existunt. Nam cum ipsi competat suarum dioecesium regimen, competere necessario debet in illius dioecesis communicatam admissio. At baptismum admittitur baptizatus in membrum vniuersalis Ecclesiae, & singulariter illius communiter dioecesanæ in qua baptismum suscepit. Ergo solis Praelatis potestatem habentibus regendi communiter competit baptizare. Reliqui vero Sacerdotes ex commissione ab Episcopo accepta hac potestate gaudent, Parochi ex officio, & iure ordinario, eo ipso quo in Parochos eliguntur; qua potestate absque causa priuari ab Episcopis non possunt, quia habent illam ex approbatione iuris alicui Sacerdotes tam potestatem habent ex Episcopi, vel Parochi delegatione. Nam esto quilibet Sacerdos in ordinatione factus sit idoneus minister constituendi corpus Christi mysticum, quod fit baptismi administratione, indiget tamen ad licitum vsum, vt sibi iurisdictione, & regimen Ecclesiae concedatur, aliis iniurius Ecclesiae est, si in illius membrum quemlibet adseribat nullam in Ecclesiam iurisdictionem habens, sicut laicus expendit *Valq. disp. 147. cap. 3. Vnde mortaliter peccat Episcopus, vel Parochus, qui residentem in alia Ecclesia sine licentia Episcopi, vel Parochi illius baptizat, quia aggregat baptismum Ecclesiae, cuius nullum regimen sibi commissum est, colligiturque ex c. interdictionis. 16. q. 1. & tradit *Aegid. de Coninch. q. 67. art. 5. d. 1. m. 11. Paul. Laymann. lib. 5. sum. tract. 2. c. 6. concl. 2. Bonac. disp. 2. de bapt. q. 2. pun. 5. n. 10. Eman. Saa. verb. bapt. n. 6.**

3. Dubium nonnullum est, an religiosi praecipue Societatis Iesu delegata sit a Pontifice facultas baptismum ministrandi. Videtur namque esse, quia Paul. 3. in sua. 3. alias r. bulla Societati concessa anno 1545. qua incipit. *Cum inter cunctas sollicitudines.* inquit facultatem concedimus singulis Societatis, Penitentiae, Eucharistiae, & alia Ecclesiastica sacramenta sine alicuius praedictio ministrandi, Dioecesanorum locorum, rectorum Parochialium, & aliarum Ecclesiarum, aut quorumvis aliorum licentia desuper minimè requisita, &c. Ergo ex vi huius privilegij baptismum, & Extremam-Vinditionem ministrare possunt, alias superfluerent illa verba; Et alia ecclesiastica sacramenta, si praeter Penitentiam, & Eucharistiam nullum aliud valent ministrare.

Pro praedicti dubij explicatione supponendum est baptismum concedi posse in terris Fidelium, vel infidelium. Si in terris fidelium concedatur, certissimum est non posse Religiosos extra causam necessitatis baptismum ministrare, quia esset ministratio cedens in praedictum Episcopi, & Parochi, quibus regimen illius loci commissum est. Neque privilegium in hac parte aliquid operatur, vt satis colligitur ex compend. Priuileg. Soc. ver. sac. & notauit *Suar. t. 4. de Relig. li. 9. de Soc. c. 4. m. 4.* Si vero baptismus in terris infidelium concedendus sit, tunc subdistingendum est, vel ibi sunt Ecclesiae fundatae, vel non. Si Ecclesiae fundatae sint, nequeunt Religiosi non Pastores extra necessitatem baptismum ministrare, videtur enim hanc ministratio in Pastorum illius regimini praedictum cedere. Nam esto baptizandus nec ratione sui, nec parentum, quia sunt infideles, Parocho subiectus sit quoad vim coërcitiam, videtur tamen subiectus esse quoad ingressum in Ecclesiam,

Ferd. de Castro Sum. Mor. Pars I. V.

vt scilicet non possit in Ecclesiam ingredi nisi ex licentia Parochi illius regionis. Eo namque ipso, quod Pontifex illius regionis infidelium Episcopum, vel Parochum designauit, vires suas illis commisit admittendi in Ecclesiam infideles. Ergo Religiosi non Parochi admittentes, Parocho, & Episcopo proprio praedictum, vt tanquam securus docet *Suar. dicto lib. 9. cap. 4. n. 8.* Probabile tamen existimat n. 7. iis posse per privilegium praedictum Pauli 3. baptismum ministrari, quia cum baptizandus eiusque parentes, vt pote infideles proprie non sint subiecti Parocho, & Episcopo illius regionis, privilegium concedens baptismi administrationem sine praedictio, non de hoc praedictio, sed de praedictio proprio, quale est cum baptismus, aliudue sacramentum ministraretur ei, qui vel ratione sui, vel parentum est alteri specialiter subiectus intelligendum est. Verum si Ecclesia fundata non est eo loci, quod baptismus est a Religiosis ministrandus, poterunt Religiosi ex vi praedicti privilegij baptismum ministrare. Quia ministrant sine alterius praedictio. Adde ibi Religiosos mitti, vt Ecclesiam fundent, ergo vt volentes ingredi recipiant, & tradit *Suar. dicto t. 4. de relig. lib. 9. cap. 4. n. 5.*

4. Inferioribus vero Clericis etiam Diaconis nullatenus baptismi administratio ex officio competit, vt desinit *Eugen. 4. in decreto fidei Concil. Florent. post. ultimam sessionem.* ibi, minister huius sacramenti, esto Sacerdos, cui ex officio competit baptizare, tacite innuens aliis a Sacerdote non competere, & docuit *Isidor. lib. 2. de diuini officij. c. 30. de baptismo, & refertur in cap. constat de consecrat. dist. 4.* ibi constat baptismum solis Sacerdotibus esse traditum, eiusque mysterium, neque ipsis diaconis explorare licitum sit absque Episcopis, vel Presbyteris, nisi illis procul absentibus vltima langoris cogat necessitas, quod & laicus fidelibus plerumque permittitur. Idem tradit ad *Gelasio Papa, epist. ad Episcopum Lucaniae, relato in cap. Diaconos. 93. dist. & Clemens Romani lib. 8. constit. Apostolicar. c. 46.* Neque his obstat quod ait *Tertullian. lib. de baptismo. cap. 17. num. 114.* dum ait: dandi quidem scilicet baptismum habet ius summus Sacerdos, qui est Episcopus, dein Presbyteri, & Diaconi; non tamen sine Episcopi autoritate propter Ecclesiae honorem, & Hieronymum in dialogo contra Luciferian. num. 20. inquit, sine Chrismate, & Episcopi iussione, neque presbyteri, neque Diaconi ius habent baptizandi. His namque verbis solum denotatur neque Diaconos, neque presbyteros simplices conferre baptismum posse, nisi intercedente Episcopi facultate. Diuersimodè tamen haec facultas Diaconis concedi potest, ac presbyteris. Nam presbyteris concedi potest haec facultas absque vlla speciali necessitate, quia per ordinationem constituti sunt apri quibus haec potestas concedatur, at Diaconis concedi non potest, nisi deficientibus Sacerdotibus, qui velint, vel possint baptismum ministrare, eo quod non sunt constituti ministri baptismatis, nisi in Presbyterorum defectum, illis tamen deficientibus non solum baptismus priuatus, sed solemniter concedi potest, vt satis colligitur ex Pontificali Romano, vbi Episcopus ad electos in Diaconos, inquit: Diaconum oportet ministrare ad altare, baptizare, & praedicare. Signum ergo est ordinari, vt tanquam Presbyterorum minister, & in illorum defectum baptizet non quidem tantum priuatus, hoc enim etiam laicis competit, sed solemniter, alias nihil speciale Diaconus haberet. Et ita sustinet *Caier. q. 67. art. 5. Aegid. ibi. dub. 1. num. 13. & dub. 3. n. 26. Suar. disp. 23. sect. 2. in fine. Valq. disp. 147. c. 4. n. 24. & seqq. Paul. Laymann. lib. 5. sum. tract. 2. cap. 7. q. 1. concl. 4. Bonac. plures referens, disp. 2. qu. 2. pun. 5. n. 3.*

5. Neque ad hanc facultatem Diacono concedendam requiritur extrema necessitas, sed sufficit rationabilis causa, qualis esset, si ob infirmitatem, vel excommunicationem, vel baptizandorum multitudinem, aliudue legitimum impedimentum non possit Sacerdos baptismum conferre. Quia id videtur expostulare officium Diaconi, quod est Sacerdotibus inferuire. Sic *Aegid. Valq. Suar. Laymann. locis allegatis.* Saecula autem speciali commissione probabilis est non posse Diaconum solemniter baptizare etiam in extrema necessitate, quia seclusa commissione non habet maiorem potestatem, quam laicus, vt colligitur ex *cap. Diaconos. 93. dist.* ibi: absque Episcopo, vel Presbytero baptizare non audeant, nisi praedictis Ordinibus forratis longius constitutis necessitas extrema compellat. Alias si solemniter baptizare possent, non vt Presbyterorum minister, sed iure proprio baptizaret, cum tamen Diaconus semper vt Presbyterorum minister se gerere debeat. Sic *Aegid. de Coninch. q. 67. art. 5. dub. 3. Paul. Laymann. lib. 5. tract. 2. c. 7. q. 1. concl. 5. Suar. disp. 31. sect. 4. vers. ultimo dicendum.* Aliis vero Clericis inferioribus nullatenus solemniter baptismus committi potest, nisi a Pontifice summo in iure Ecclesiastico dispensante, vt docent omnes Doctores teste *Aegid. de Coninch. dub. 3. n. 24. Suar. disp. 23. sect. 2.* Neque etiam priuatus baptismus illis committi potest praesente Sacerdote, vel Diacono, qui velint, & possint ministrare, quia non sunt ministri constituti, nisi in Sacerdotibus, vel Diaconis defectum.

6. Pro superioribus est aduertendum primò graue esse peccatum Sacerdotis, qui extra mortis periculum baptismum sine solemnitate, & ritibus Ecclesie ministrat, quia textus in *Clement. unica de baptismo* id rigidè præcipit. Sic aliis relatis tradit Valq. *disp. 147. cap. 5. num. 10.* Paul. Laymann. *lib. 5. sum. tract. 2. cap. 7. qu. 1. concl. 2.* Egid. de Coninch. *qu. 67. art. 5. nu. 3.* Quod à fortiori procedit, si alij Clerici inferiores, & laici extra mortis periculum baptismum ministrant, quia solum eo periculo posito, & Sacerdote deficiente concessa illis est baptismi ministratio, sicuti latius probat Valq. *dicta disp. 147. c. 5.*

7. Hinc constat nullum Sacerdotem, Clericum vel laicum extra mortis periculum ministrare posse baptismum domi, quia est contra solemnitatem, & ritum ab Ecclesia obseruatum. Solum excipiuntur filij, seu nepotes (vt tradit Glossa *stam* alleganda) regis, & principis, qui seruatis aliis solemnitatibus domi baptizari poterunt, vt habetur expressè *Clement. unica de baptismo*, & ibi Glossa *verbo liberi*, & notauit Egid. de Coninch. *qu. 67. art. 5. nu. 3.* Eman. Saà *verbo baptismi. num. 11.*

8. Secundo aduerte neminem alium à Sacerdote, vel Diacono ex commissione Sacerdotis ministrare baptismum solemniter posse, quia usurpant alienum officium sibi non competens, ob cuius usurpationem Clerico imposita est irregularitas, sic pluribus firmat Bonac. *disp. 2. q. 2. pun. 5. nu. 3.* Valq. *disp. 147. c. 5. nu. 33.* Egid. de Coninch. *qu. 67. art. 5. dub. 3. n. 24.* affirmans esse omnium. Paul. Laymann. *lib. 5. tract. 2. cap. 7. quest. 1. concl. 2. c. 3.*

9. Tertio aduerte stante extrema necessitate hunc ordinem seruandum esse in baptismi ministratioe, vt minus dignus digniori cedat, Sacerdoti cedat Diaconus, Diacono Subdiaconus, Subdiacono alij Clerici inferiores, & Clericis laicus, & viro femina, nisi in ministrando baptismate expeditior existat & baptizato non baptizatus, & laico non excommunicato, Clericus, imò Sacerdos nominatim excommunicatus. Sic cum D. Th. *q. 67. art. 4.* communique sententia docent Egid. de Coninch. *dub. 2.* Suar. *disp. 23. sect. 2.* & *disp. 31. sect. 4.* Valq. *disp. 147. cap. 5. disp. 2. q. 2. pun. 5. nu. 31.*

10. Solum est dubium, an supradicti ordinis inuersio in baptismo priuato sit peccatum mortale? Negat Sotus, *disp. 4. qu. unica. art. 2.* indicans solum esse culpam venialem. Moueri potuit, quia eo casu omnibus data est potestas à Christo Domino baptismum ministrandi. Quod verò dignior minus digno sit præferendus, nullibi constat præceptum esse. Ergo solum ex quadam decencia, & honestate id præstandum est: non igitur erit mortale illius omisio. Cæterum communis sententia docet peccatum mortale esse, si præsentem Sacerdote, nec renuente baptismum inferior Clericus, vel laicus ministrat, quia sacramento irrogatur iniuria, si conferatur à laico, cum possit à ministro ad id minus deputato, & conferato conferri. Neque consensus Sacerdotis hanc iniuriam impedire potest, cum sita sit in usurpatione officij, & ministerij contra Christi voluntatem, & sacramenti reuerentiam, Sic vt certum tradunt Valq. *alio relatis, disput. 147. cap. 5. à n. 33.* Suar. *disp. 31. sect. 4. vers. secunda, & seqq.* Bonac. *disp. 2. q. 2. pun. 5. nu. 11.* Paul. Laymann. *lib. 5. sum. tract. 2. cap. 7. q. 1. circa finem. E. id. de Coninch. questione 67. artic. 5. dub. 2. numero 18.*

11. At si præsentem Clerico laicus ministrat, & præsentem viro erudito femina, plures Doctores censent solum esse culpam venialem, quia non omittitur minister ad id minus deputatus. Sic docent Suar. *disp. 31. sect. 4. vers. vnde tertio.* Bonac. Laymann. Egid. de Coninch. supra Eman. Saà verbo *baptismus num. 7.* Cæterum probabilius censo cum Valq. supra vel nullam esse culpam, vel esse mortalem. Etenim negari non potest sacramenti administrationem grauem materiam esse, si igitur diuino præcepto mandatum est laico, ne præsentem Clerico ministrat, & femina præsentem viro, & pagano præsentem fideli, sine dubio graue peccatum committent, si hoc præceptum transgrediantur. Quod si diuino præcepto id mandatum non est, sed potius à Christo Domino æqua est omnibus data facultas, in extremo vitæ baptismum absente Sacerdote ministrandi (vt probabilis apparet,) nullum erit peccatum, si minus dignus digniori se præferat, quia in ea ministratioe non est minus dignus, sed æqualis. Præceptum autem Ecclesiasticum huius ordinis seruandi nullum inuenitur. Ergo nullum erit peccatum huius ordinis transgressio.

12. Ab hac doctrina excipiuntur aliqui paganum, vel hæreticum ministrantem baptismum præsentem fideli Catholico, dicuntque peccare mortali ter in tali ministratioe ob irreuerentiam sacramento factam. Sic Valq. *dicta disput. 147. cap. 5. circa finem.* Suar. *disp. 31. sect. 4. §. sed obicitur.* Egid. de Coninch. *quest. 67. art. 5. dub. 2. circa finem.* Paul. Laymann. *lib. 5. sum. tract. 2. c. 7. q. 1. in fine.* Et quidem de hæretico cum sit excommunicatus, certum est ratione excommunicationis, si administrationi, quæ per alium fieri potest, se ingerat. At de pagano non est ita certum, cum nullum adit speciale præ-

ceptum, quo obligetur abstinere à baptismi ministratioe in periculo mortis. Catholico præsentem. Credo tamen vix exculari posse à mortali, qui relicto fideli paganum ad sacramenti administrationem inuitaret, vt rectè notarunt Suar. & Egid. supra, tum ob scandalum fidelibus datum, tum ob periculum, quod credi potest adesse ministraturum baptismum cum errore in fide, & praua intentione.

13. Secundo excipiunt baptismum, quem laicus, vel Clericus inferior ministraret in extremo vitæ periculo præsentem Diacono, & potente, nec renuente concedere, quia Diaconus est specialiter consecratus ad baptismi ministratioem Sacerdote deficiente, sicuti constat ex verbis, quæ profertur in eius ordinatione, & ex Gelasio Papa in *cap. Diaconos. 93. dist.* At ob hanc causam, si laicus, vel Clericus omisso Sacerdote sacramentum ministraret, peccaret mortaliter, sicuti ex communi sententia probatum reliquimus. Ergo etiam peccare debet, si ministrat omisso Diacono. Et sustinet Egid. de Coninch. *quest. 67. art. 5. dub. 2. conclus. 3.* & indicat Suar. *disp. 23. sect. 2. in fine.* Et placet mihi exceptio hæc, tametsi contrarium doceat expressè Suar. *disp. 31. sect. 4. vers. inde tertio.* Paul. Laymann. *lib. 5. sum. tract. 2. c. 7. qu. 1. vers. arbitratur*, ea consideratione moti, quia Diaconus ex officio ad hoc ministerium deputatus non est, siquidem solum ex commissione solemniter baptizare potest, & seculæ commissione priuatum. Sed hæc ratio non urget, esto ex officio, & quasi iure ordinatio Diacono baptismi ministratio commissa non sit, est tamen illi commissa iure extraordinario, stante scilicet aliqua causa rationabili, ob quam Sacerdos commode non possit baptismum ministrare. Quapropter iure diuino est consecratus baptismi minister non ordinarius, sed extraordinarius, tum ad baptismum solemniter faciendum ex commissione, tum ad baptismum priuatum concedendum absentibus Presbyteris in extrema necessitate. Et licet aliis Clericis inferioribus ea occasione baptismum permittitur, ad Diacono iure diuino conceditur, & ad illius ministratioem consecratur, ac proinde illius omisio, sicuti omisio Sacerdotis peccatum mortale inducit.

14. Superest inquirendum, an vnus baptismi plures ministri esse possint? Sed hæc questionis punct. 5. satisfecimus, affirmans vnus baptismi plures ministros esse posse, si absolute, & nulla inter se constituta dependentia baptizandum abluant, & formam proferant, eamque perficiant, eodem puncto, & instanti: quia eo casu non se inuicem impediunt, sed potius coadiuant, sicuti cum due cause totales ad eundem effectum concurrerent, quarum vna deficiente alia effectum produceret. Secus vero si intentionem haberent inter se dependentem, eo quod vnusquisque noller abluentionem, & formam prolationem à se factam effectum habere, nisi simul alterius ablutio, & forma prolatio effectum habeat: quia ea intentio obstat Ecclesie institutioni per Ecclesiam declarate. Etenim Christus Dominus sic baptismum instituit, vt vnus ministri ablutio, & forma prolatio sufficiens sit ad illius constitutionem. Si ergo velles baptismum ex tua, & alterius ablutioe, & forma prolatione confici, manifestè institutioni Christi repugnaret, & grauissimum peccatum committeres. Quinimo velle simul cum alio concurrere in ministratioe baptismi etiam intentione independenti graue peccatum est, quia est contra vsum, & consuetudinem Ecclesie, & periculo manifesto expositum nihil efficiendi, sicuti nihil sit, si post locij abluentionem & forma prolationem tuam perficis. Neque obstat plures Sacerdotes, cum ordinantur ad conferendum simul cum Episcopo concurrere. Quia id factum est ab Ecclesia, vt indicaret venerabile Eucharistia sacramentum esse per modum conuiuij, in quo plures concurrunt, institutum. Nulla autem specialis causa est, ob quam permittat plures ad vnum baptismum concurrere. Sic sustinent Doctores communiter cum D. Thom. *q. 67. art. 6. teste* Valq. *disp. 148. per totam.* Egid. de Coninch. *dub. 1.* Paul. Laymann. *lib. 5. sum. tract. 2. cap. 7. q. 1. Suar. disp. 23. sect. 3.*

15. Secundo inquires, an plures simul baptizare posses? Cui questio etiam supradictio pun. 5. satisfecit affirmans te posse simul plures baptizare, si plures abluas, & formam omnes comprehendentem proferas, sicuti si plures abluendo dices: Ego vos baptizo: quia ablutio non est vnica, sed multiplex iuxta multiplicitem subiectorum, qui abluuntur; forma vero esto videatur physice vna moraliter, multiplex est, quia eundem sensum præstat ea forma. Ego vos baptizo, super plures prolata, ac si super singulos dices: Ego te, baptizo, ideoque non vnum sacramentum, sed plura ibi conficiuntur, vt bene probat Valq. *disp. 148. cap. 7. n. 11.* Egid. *qu. 67. art. 6. dub. 2. conclus. 3.* Bonac. *disp. 2. quest. 2. pun. 4. num. 22.* Nunquam tamen extra grauissimum necessitatem, licitum est hoc modo baptismum ministrare. Et licet Sotus in *4. dist. 4. quest. vnica art. 4. §. secundo arguitur*, censent solum esse peccatum veniale nulla necessitate intercedente sic baptizare, cui fauet Valent. *q. 7. pun. 2. Reginald. cap. 30. n. 46.*

h. 46. At verius cenſeo peccatum graue eſſe, quia eſt contra ritum, quem communiter Eccleſia ſeruat in baptiſmi adminiſtratione. Sic Aegid. de Coninch. q. 67. art. 6. dub. 2. Valq. alii ſi relatiſ. diſp. 148. c. 7. n. 50.

18. Tertio inquire, qualiter abluſionem cum prolotione forma coniungere debeas, vt ritè baptiſmum miniſtres? Reſpondeo ſic debere coniungere, vt forma prolotione abluſionem ſignificet. Significare autem eam potes ſive ante, ſive poſt formam prolotionem, abluſionem facias, ſi vna alteri immediate ſuccedat. Vt pluribus exemplis declarat Sotus in 4. diſp. 3. q. vnica art. 8. & ex illo. Valq. diſp. 148. cap. 7. Henric. lib. 1. cap. 9. num. 10. Paul. Laymann. lib. 5. ſum. tract. 2. cap. 7. q. 3.

PUNCTVM X.

De effectibus Baptiſmi.

1. Triplex eſt effectus Baptiſmi.
2. Baptiſmus ex ſe conferit gratiam peccati originalis, & actualium remiſſiuam.
3. Eſt equalis hac gratia in paruulis, in adultis abundantior, ſi abundantiori diſpoſitione ſe preparet.
4. Remittit baptiſmus poenam omnem pro peccatis debitam.
5. Non tollit poenaliſſimas.
6. Imprimi characterem.
7. Suſcipienti baptiſmum ſolent ſpeciales gratia concedi.

1. Tres ſunt præcipue effectus Baptiſmi. Primus eſt gratia habitualis remiſſiua peccati originalis, & actualis, ſi forte ante ipſum baptiſmum commiſſum ſit. Secundus eſt remiſſio totius poenæ tam æternæ, quàm temporalis debitæ pro peccato. Tertius eſt character indelebilis, quo baptizatus incapax redditur denud baptiſmum ſuſcipiendi.

2. Circa primum effectum fide certum eſt baptiſmum non ponenti obicem conferre gratiam peccati originalis, & quorumlibet actualium remiſſiuam. Nam eſto olim non fuerit hæc veritas declarata, ſed in vtramque partem agitabatur quaſtio, vt conſtat ex Innocent. 3. in cap. maiores. §. 1. in fine de baptiſmo, & ex Clement. 5. in concil. Vienn. Clement. vnica de ſumma Trinit. & ſide Cathol. §. ad hoc baptiſma. At poſt Concilium Florent. & maxime Trident. iam non dubitare licet. Nam Eugen. 4. in concil. Florent. decreto de Armenis. generaliter definit ſacramenta nouæ legis gratiam cauſare ex opere operato. Trident. verò idem definit. ſeſſ. 7. de ſacr. in genere. can. 6. & ſeſſ. 6. can. 7. loquens de iuſtificatione quæ fit per baptiſmum, & poenitentiaſſimum ſacramentum, inquit: In ipſa iuſtificatione cum remiſſione peccatorum hæc omnia ſimul inſula accipit homo per Ieſum Chriſtum, cui inferitur, fides, ſpem, & charitatem, &c. At gratia, & charitas eſſe non poteſt cum peccatis. Ergo in baptiſmo inſunditur gratia omnium peccatorum remiſſiua. Sed ſpecialiter id ipſum declarauit Trident. ſeſſ. 5. in decreto de peccato origin. §. 5. dicens. Si quis per Ieſum Chriſti Domini noſtri gratiam, quæ in baptiſmo conferitur reatur peccati originalis remitti negat, anathema ſit. Et ſtatim ſubiungit Concil. In renatis nihil odit Deus, quia nihil eſt damnationis iis, qui verè conſepulti ſunt cum Chriſto per baptiſma in mortem. Eſt ergo illa gratia, quæ per baptiſmum conferitur non ſolum remiſſiua originalis peccati, ſed cuiuſlibet actualis, ſi forte exiſtat. Aliàs aliquid eſſet in renatis damnationis, quod Deus odio haberet. Adde per baptiſmum inſundi gratiam non ſolum peccati originalis, & actualis mortalis remiſſiuam, ſed etiam cuiuſlibet venialis, cuius baptizatus complacentiam non habet. Sicuti ex eod. loco concilij colligitur, quatenus aſſerit baptizatos veterem hominem exire, & inducere nouum, qui ſecundum Deum creatus eſt, efficique innocentes, immaculatos, puros, innoxios, ac Deo dilectos, hæredes Dei, & cohæredes Chriſti, ita vt nihil priuſ eos ab ingreſſu cæli remoretur. Si autem gratia, quæ per baptiſmum inſunditur peccata venialia baptizatorum non remitteret, non ita puri, innoxij, & immaculati redderentur, quin ab ingreſſu Eccleſiæ retardarentur. Deinde ſeſſ. 14. cap. 1. inquit concilium. Si ea in regeneratis omnibus gratitudo erga Deum eſſet, vt iuſtitiam in baptiſmo ipſius beneficio, & gratia ſuſcepam conſtanter uerentur, non fuiſſet opus aliud ab ipſo baptiſmo ſacramentum ad remiſſionem peccatorum eſſe inſtitutum. Supponit ergo concilium peccata etiam venialia per baptiſmi gratiam remitti, aliàs opus eſſet ſacramento alio ad illorum remiſſionem. Notanter dixi inſundi gratiam in baptiſmo peccatorum quorumlibet remiſſiuam, non remittentem actu, quia contingere poteſt adultum ſuſcipientem baptiſma eſſe ita diſpoſitum contritione, ſeu dilectione Dei ſuper omnia, vt ei ſint peccata remiſſa. Quo caſu gratia per baptiſmum inſula non remittit peccata, quia ea remiſſa inuenit, eſt tamen de ſe omnium peccatorum remiſſiua.

3. Hæc gratia, quæ per baptiſmum paruulis, ſeu rationis

vtu carentibus inſunditur, æqualis omnibus eſt, quia tam ex parte ſacramenti, quàm ex parte ſuſcipientium nulla eſt diuerſitas, in adultis verò pro digniori diſpoſitione, quæ ſe ad ſuſcipiendum baptiſmum præparant, abundantior gratia conferitur, vt latius dixi tract. præced. pun. 8. n. 3.

4. Secundus effectus baptiſmi eſt remiſſio totius poenæ æternæ, & temporalis debitæ pro peccatis, colligitur manifeſtè ex illo loco Trident. ſeſſ. 5. §. 5. de peccato origin. Siquidem inquit Concilium, baptizatos ita hæredes Dei, & cohæredes Chriſti per baptiſmum effici, vt nihil priuſ eos ab ingreſſu cæli remoretur. At ſi baptiſmus omnem poenam debitam pro peccatis non remitteret, aliquid eſſet quod baptizatum ab ingreſſu Eccleſiæ remoretur, Exprefſius docuit ſeſſ. 6. cap. 14. dicens: in iuſtificatione, quàm lapſi poſt baptiſmum obtinent ſæpè remanere obligationem ſoluendi aliquam poenam pro peccatis debitam, quia vt ſacræ literæ docent, non rota ſemper, vt in baptiſmo ſit, dimittitur. Et Concil. Florent. diſto decreto de Armenis inquit: Huius ſacramenti effectus eſt remiſſio omnis culpæ originalis, & actualis, omnis quoque poenæ, quæ pro ipſa culpa debetur, propterea baptizatis, nulla pro peccatis præteritis iniungenda eſt ſatiſfactio. Ratio ſumitur ex Chriſti inſtitutione, congruentia ex ſimilitudine, quàm habet baptiſmus cum Chriſti morte, iuxta illud ad Roman. 6. n. 4. Quicumque baptizati ſumus in Chriſto Ieſu, in morte ipſius baptizati ſumus. Conſepulti enim ſumus cum illo per baptiſmum in mortem, ſed Chriſtus Dominus ſua morte perfectè vicit peccatum. Ergo baptiſmus, qui morti Chriſti aſſimilatur, peccatum baptizati poenæ vincit. Ergo non ſolum ſecundum culpam, ſed etiam ſecundum poenam illud delet. Et ita tradit D. Tho. ab omnibus receptus. q. 68. art. 5. & q. 69. art. 2.

5. Poenaliſſimas autem, quæ ex peccato originali conſequentur, qualis eſt infirmitas, mors, concupiſcentia ſeu rebellio carnis contra Spiritum, baptiſmo in hac vita teſte experientia non tolluntur, quia nec ſunt peccata, neque poenæ propriæ peccatorum, ſiquidem in ſtatu puræ naturæ contingunt. Et inſuper ad patientiæ exercitacionem, & virtutum augmentum non leuiter conducunt. Vide D. Thom. q. 69. art. 3.

6. Tertius effectus baptiſmi eſt character, quo baptizatus redditur incapax denud baptiſmum ſuſcipiendi, ſicuti docuit Concil. Florent. decreto de Armenis, & Trident. ſeſſ. 7. de baptiſmo ideòque in Symbolo Nicæno, fatetur vnum baptiſmum in remiſſionem peccatorum. Congruentia huius inſtitutionis deſamitur ex eo quod baptiſmus ſit quædam ſpirituſſis regeneratio, cum autem nemo vix naſci poſſit, decuit nec bis poſſe renacſci. Cum autem ſæpè contingat ſuſcepto baptiſmo baptizatum Chriſto non renacſci, eo quod indebitè baptiſmum ſuſceperit. Non obinde baptiſmus iterandus eſt, quia valor baptiſmi, & characteris, inſuſio non pendet ex praua ſuſcipientis diſpoſitione ad gratiam, & characterem per baptiſmum obtinendam. Sublata autem hac praua diſpoſitione ex vi baptiſmi priuſ ſuſcepti baptizatus renacſcit. Sed qualiter hæc omnia contingant explicui tract. præced. pun. 9. 10. & 11.

7. Præterea ſuſcipientibus baptiſmum ſolent aliquando concedi ſpeciales gratiæ, & beneficia, vt miraculoſa ſanitas, ſicuti Conſtantino Imperatori conceſſa fuit. At hi non ſunt effectus annexi ex diuina promiſſione baptiſmo: aliàs omnibus ritè baptiſmum ſuſcipientibus concederentur. Sed ſunt effectus ex diuina liberalitate obſingularitatem aliquem finem à diuina prouidentia præordinatum.

PUNCTVM XI.

De Patriniſ in Baptiſmo adhibendis.

§. I.

Quod ſit patrini munus, & obligatio, & qui in patrinos deſignari poſſint.

1. Eſt obligatio ſub graui culpa in baptiſmo ſolemni adhibendè patrinum.
2. Obligatus eſt patrinitas baptizatum inſtruere fide, & bonis moribus, ſi indigeat.
3. Quilibet baptizatus rationis compos patrinitas eſſe poteſt.
4. Excipiuntur monachi, & qui ſub monachi nomine comprehenduntur.
5. Monachus valide patrinitas eſſe poteſt.
6. Excipiuntur poenitentes publici.
7. Tertio excipiuntur hæretici.
8. An poſſit hæreticum in patrinitas admittere, cum Catholico in comede reperire nequit? Aſſeruit Layman.
9. Qualiter ſupradicta ſententia approbanda ſit.
10. An poſſit eſſe patrinitas baptiſmi ritus hæretico collati, tametsi ſub forma, & materia ab Eccleſia præſcriptis.

1. Obligationem eſſe in baptiſmo ſolemni adhibendam aliquam perſonam præter baptizantem, qui baptizaturum